

Chương trình Hợp tác Việt Nam – Thụy Điển về Tăng cường
Năng lực Quản lý Đất đai và Môi trường

HƯỚNG DẪN VỀ SỰ THAM GIA CỦA CỘNG ĐỒNG TRONG LẬP QUY HOẠCH SỬ DỤNG ĐẤT CÓ SỰ LỒNG GHÉP

Tháng 6 - 2007

Phiên bản số 1

Chương trình SEMLA
Sửa đổi ngày 1-20/6/2007
Báo cáo này gồm 13 trang

MỤC LỤC

1.	GIỚI THIỆU	1
2.	PHƯƠNG PHÁP TIẾP CẬN CỦA SEMLA VỀ SỰ THAM GIA CỦA CỘNG ĐỒNG	2
3.	QUY TRÌNH THAM GIA	3
3.1	Phân tích đối tượng tham gia	3
3.2	Kế hoạch truyền thông.....	6
3.3	Sự tham gia trong toàn bộ quá trình.....	9
3.4	TẬP HỢP CÁC Ý KIẾN CỦA ĐỐI TƯỢNG THAM GIA	11

1. GIỚI THIỆU

Theo phương pháp tiếp cận của Chương trình SEMLA trong quy hoạch sử dụng đất có sự lồng ghép thì sự tập trung mạnh nhất nhằm tăng cường sự tham vấn của cộng đồng là thông qua quá trình lập QHSDD.

Tài liệu này sẽ cung cấp một số hướng dẫn khái quát để làm thế nào thực hiện được quy trình này trong thực tiễn. Đây có thể được xem là một sự bổ sung cho Hướng dẫn về Quy hoạch sử dụng đất có sự lồng ghép.

2. PHƯƠNG PHÁP TIẾP CẬN CỦA SEMLA VỀ SỰ THAM GIA CỦA CỘNG ĐỒNG

Tăng cường sự tham gia của cộng đồng là một phần trong mục tiêu tổng thể của Chương trình SEMLA. Những kết quả đầu ra cơ bản cho hợp phần tỉnh gồm:

P142 Triển khai chiến lược và quy trình tăng cường sự tham gia của cộng đồng, bao gồm tuyên truyền và các quy trình thu thập ý kiến cộng đồng.

P843 Hỗ trợ sự tham gia của cộng đồng trong quá trình ra quyết định và giám sát thực hiện trong quản lý đất đai và môi trường.

Lợi ích

Tham gia quản lý hành chính Nhà nước và quản lý tài nguyên môi trường là quyền của mỗi công dân (Điều 53 Hiến Pháp, Luật Đất đai, Luật Bảo vệ Môi trường). Tăng cường sự tham gia của các bên trong QHSDĐ có sự lồng ghép cũng mang lại nhiều lợi ích cho những nhà lập kế hoạch và đối với các quy trình nói chung.

Thu thập dữ liệu: Người sử dụng đất, ngư dân, các nhà cung cấp dịch vụ... có sự hiểu biết liên quan tới QHSDĐ có sự lồng ghép. Bằng cách tham vấn ngay từ những giai đoạn đầu tiên của quy trình, thông tin này sẽ là cơ sở để thu thập dữ liệu.

Nâng cao nhận thức: Những đối tượng tham gia sẽ thu được nhận thức và kiến thức về các vấn đề sử dụng đất, các vấn đề môi trường và các biện pháp bảo vệ môi trường và về xu hướng phát triển trong tương lai ở môi trường sống của họ. Điều này có nghĩa là có thể lập kế hoạch tốt hơn và đưa ra các quyết định với đầy đủ thông tin hơn về xu hướng phát triển trong tương lai của mình.

Công nhận quy hoạch: Nếu người dân tin tưởng vào quy trình và nhận thấy những ý kiến và sự quan tâm của họ được tính đến, thì sự tham gia của cộng đồng sẽ giúp có sự công nhận cao hơn trong quyết định cuối cùng. Có nhiều trường hợp khi các bên không được tham gia, ví dụ những người sống trong vùng bị ảnh hưởng, và kết quả là luôn có những tranh cãi, khiếu nại và tranh chấp kéo dài.

Đầu tư thời gian và nguồn lực vào sự tham gia của cộng đồng có thể làm tăng cơ hội có được quy hoạch thành công và bền vững.

Yêu cầu

Có 3 yêu cầu chính trong quá trình tham gia của cộng đồng:

1. Nhận thức và giáo dục: Cộng đồng phải nhận thức được về quá trình lập QHSDĐ và những cơ hội và lý do của họ khi tham gia. Cộng đồng cũng phải được chuẩn bị và giáo dục trước khi họ có thể tham gia một cách có ý nghĩa.
2. Thông tin đầu vào: Kinh nghiệm, những quan tâm và niềm tin của cộng đồng... phải có trong những thông tin của các nhà lập quy hoạch.
3. Ra quyết định: Phải có một cơ hội thực sự để cộng đồng có thể có những ảnh hưởng tới QHSDĐ.

3. QUY TRÌNH THAM GIA

Quy trình tham gia/tham vấn cộng đồng không tự động diễn ra. Nó cần được lên kế hoạch một cách cẩn thận ngay từ giai đoạn đầu tiên, cùng với việc phân bổ thời gian và nguồn lực.

3.1 PHÂN TÍCH ĐỐI TƯỢNG THAM GIA

Đối tượng tham gia là những người có thể bị ảnh hưởng từ những kết quả cuối cùng - tích cực hay tiêu cực - hoặc là những người có thể gây ảnh hưởng đến những kết quả cuối cùng của quy hoạch/ kế hoạch.

Phân tích đối tượng nhằm xác định các nhóm đối tượng chính và phản ánh xem họ có thể bị ảnh hưởng như thế nào từ quy hoạch/kế hoạch. Thông tin này là cơ sở để lập kế hoạch cho những hình thức tham gia của cộng đồng phù hợp, và thông tin cần thiết trong suốt quá trình lập QHSDD có sự lồng ghép.

Bước 1. Xác định đối tượng

Thực hiện tại một buổi lấy ý kiến với sự tham gia của đại diện các nhà lập kế hoạch, tư vấn, các cấp có thẩm quyền liên quan và các ngành. Trước hết, lập một danh sách dự thảo các đối tác quan trọng nhất. Những câu hỏi dưới đây có thể giúp định hướng xác định đối tượng:

- Đối tượng nào có thể tác động tới kết quả cuối cùng của QHSDD?
- Đối tượng bị ảnh hưởng lớn nhất từ những thay đổi?
- Đối tượng nào sẽ có lợi từ những thay đổi?
- Đối tượng nào có thể bị ảnh hưởng tiêu cực?
- Đối tượng nào có thể không muốn hoặc không hài lòng với những thay đổi đã đề xuất?
- Thái độ ứng xử, hoạt động tạo thu nhập, sinh kế... của đối tượng nào phải thay đổi theo như QHSDD?
- Những nhóm nào đặc biệt bị tổn thương?

Ví dụ: Các đối tượng trong QHSDD cấp huyện có thể gồm có các cấp chính quyền, ngành công nghiệp, doanh nghiệp tư nhân, nông dân, các nhóm có lợi ích đặc biệt và những người sử dụng đất có quan tâm hoặc các nhóm dân cư. Có thể là:

- Người dân sống trong vùng bị ảnh hưởng bởi kế hoạch, xét một cách toàn diện
- Người dân sống trong những vùng có những thay đổi chính hoặc nơi lập kế hoạch dự án
- Người có đất bị thu hồi
- Người có nguồn thu nhập bị ảnh hưởng
- Người dân có các biểu tượng hoặc giá trị văn hóa/ lịch sử/ tôn giáo có thể bị ảnh hưởng
- Người dân có điều kiện sống có thể thay đổi (do tiếng ồn, ô nhiễm nguồn nước, đất, không khí, giao thông...)

Bước 2: Tách các nhóm đối tượng

Từng nhóm đối tượng chính có thể được chia thành các nhóm nhỏ hơn với những quan tâm giống nhau. Ví dụ:

- Đối tượng là các thể chế công
- Đối tượng là lĩnh vực tư nhân
- Các đoàn thể
- Các nhóm sử dụng đất (theo vùng địa lý, sinh kế, tình trạng xã hội...). Ví dụ: người làm ruộng, người chăn nuôi, công nhân nhà máy.

Bước 3: Phân tích các nhóm đối tượng

Sẽ là không đủ nếu chỉ đơn thuần xác định các nhóm đối tượng. Điều quan trọng là biết được một điều gì đó về họ. Phân tích từng nhóm sẽ giúp xác định phương pháp hiệu quả nhất để có thể giao tiếp với họ. Phân tích có thể gồm:

- Đặc điểm (nghề nghiệp chính, thu nhập, giáo dục, trình độ văn hóa...)
- Kiến thức, tôn giáo, thái độ về các vấn đề có liên quan đến kế hoạch/chương trình
- Thái độ đối với những thay đổi dự kiến
- Lợi ích và chi phí của các đối tượng
- Các kênh truyền thông thông thường và khả năng tiếp cận thông tin (phương tiện thông tin đại chúng hiện có, các kênh, mạng lưới và các phương tiện khác...).

Việc phân tích có cũng có thể gặp phải những trở ngại: tỷ lệ biết chữ thấp, khó khăn với hầu hết những người trong nhóm mục tiêu trong việc tiếp cận phương tiện truyền thông hiện đại, thiếu nguồn lực tài chính và con người cho hoạt động truyền thông và tuyên truyền.

Hiện ta đang có thông tin nào? Chúng ta cần gì để bổ sung và xác minh lại? Như thế nào?

Ví dụ về Ma trận các Đối tượng tham gia

Nhóm đối tượng	Thu nhập (thấp - trung bình - cao)	Giáo dục và nhận thức (T-TB-C)	Kiến thức liên quan đến QHSDĐ	Khả năng bắt đầu và những thay đổi dự kiến		Thái độ đối với những thay đổi dự kiến trong QHSDĐ	Tiếp cận thông tin (các kênh)
				Tích cực (+)	Tiêu cực (-)		

3.2 KẾ HOẠCH TRUYỀN THÔNG

Cần có một ý tưởng trong lập kế hoạch về tuyên truyền thông tin, các nhóm mục tiêu, các kênh tuyên truyền, thu thập ý kiến... nói ngắn gọn đó là một kế hoạch truyền thông. Kế hoạch cần chỉ ra, đối với mỗi bước trong QHSDD lồng ghép, cần đưa thông tin nào, đưa như thế nào và cho ai. Các nhà lập kế hoạch cần phản ánh xem có các nhóm đối tượng quan trọng nào cần sự quan tâm đặc biệt hay thông tin bằng tiếng dân tộc.

Kế hoạch Truyền thông cần có các nội dung chính sau đây:

1. Giới thiệu và bối cảnh

- Giới thiệu ngắn gọn về QHSDD, toàn cảnh quy trình lập kế hoạch
- Lý do khi lập kế hoạch có sự tham gia của cộng đồng

2. Mục tiêu

Mục tiêu tổng thể, ví dụ, có thể là nhằm thông tin cho các đối tượng của quy trình lập QHSDD và các vấn đề chính (trong đó có những quan tâm về môi trường) đồng thời cho phép và hỗ trợ các nhóm đối tượng và các nhân có sự tham gia tích cực vào quá trình này.

Một số mục tiêu cụ thể cho từng bước khác nhau của quy trình lập QHSDD có thể gồm:

- Tìm hiểu quan niệm của cộng đồng về sử dụng đất
- Tìm hiểu xem sự quan tâm của cộng đồng coi đâu là những hành động có hiệu quả nhất để quản lý bền vững tài nguyên thiên nhiên của mình.
- Điều tra những vấn đề và những mối quan tâm chính của cộng đồng, và họ coi đâu là những xu hướng cơ bản trong các vấn đề cụ thể

3. Hướng dẫn và những yêu cầu chính

- Mô tả sản phẩm mong muốn cuối cùng
- Cơ hội để có được những ý kiến góp ý bằng văn bản
- Xem xét và phúc đáp lại những ý kiến góp ý của cộng đồng
- Vị trí đưa ra các tài liệu quy hoạch

4. Xác định các nhóm đối tượng

Phần này bao gồm phân tích đối tượng. Nó cần có một phần mô tả ngắn gọn làm thế nào để xác định các nhóm đối tượng và làm thế nào để thực hiện phân tích đối tượng.

5. Lập kế hoạch sự tham gia của cộng đồng và các hoạt động truyền thông

Đối với mỗi bước trong quá trình lập QHSDD, xác định nhu cầu và cơ hội để thông tin và tham vấn các đối tượng. Ghi nhớ là các nhóm đối tượng khác nhau có thể cần các loại thông tin khác nhau.

Xây dựng một kế hoạch chi tiết cho từng hoạt động tuyên truyền, có khung thời gian và người chịu trách nhiệm.

Các hoạt động có thể gồm:

- Thông báo cho cộng đồng: thông báo công khai tại UBND tỉnh và trên báo, đài phát thanh, thông tin cho các đoàn thể và các nhóm đối tượng khác)
- Các cuộc họp tuyên truyền

- Xây dựng, in ấn và cung cấp tờ rơi
- Xây dựng và phân phát phiếu điều tra tới các trưởng thôn
- Xây dựng và phân phát phiếu điều tra tới các hộ gia đình

Khi lập kế hoạch về các hoạt động tuyên truyền, xem xét kênh nào sẽ truyền tải thông điệp đến đối tượng. Thông thương thì sự kết hợp các kênh là tốt nhất.

Một số điểm cần ghi nhớ:

- Thông tin nào là cần thiết cho các nhóm mục tiêu khác nhau?
- Ai có thể tiếp cận các nhóm mục tiêu? Phương pháp và kênh truyền thông nào là phù hợp nhất?
- Người dân thường dành thời gian ở đâu?
- Người dân tin nhiệm ai?
- Người dân thường lấy thông tin ở đâu?
- Khả năng giới hạn về thời gian và kinh phí ra sao?

6. Xác định khung thời gian và trách nhiệm

Ai sẽ làm gì và khi nào? Ai sẽ điều phối các hoạt động có sự tham gia của cộng đồng? Sở TNMT? Tư vấn? Các đoàn thể, trưởng thôn, và các phương tiện thông tin đại chúng là những đối tác quan trọng khi tuyên truyền và kêu gọi sự tham gia của cộng đồng. Những nhân vật hỗ trợ này cần được hướng dẫn và được thông tin đầy đủ.

Ví dụ về Ma trận Kế hoạch truyền thông

Các bước trong quá trình lập QHSDD	Nhóm đối tượng	Thông báo/ tham vấn	Hoạt động và Nhiệm vụ	Thời gian	Trách nhiệm
1. Khảo sát và thu thập thông tin cơ bản, phân tích xu hướng	Tất cả các đối tượng quan tâm	Thông báo	<ul style="list-style-type: none"> Thông báo trên báo chí Thông báo từ UBND huyện và gửi tới các xã, trường thôn và các đoàn thể Phát thanh trên đài truyền thanh và truyền hình huyện Trang QHSDD trên website của Sở TNMT 	6/ 2007	Phòng TNMT
	Lãnh đạo xã, các đoàn thể và trường thôn	Thông báo	Lập và phân phát thời gian biểu QHSDD cùng các bước, ngày tháng và cơ hội để có sự tham vấn của cộng đồng	6/ 2007	Sở TNMT
	Lãnh đạo xã, các đoàn thể và trường thôn	Tham vấn	Họp thảo luận với các đối tượng cấp xã để nhận ý kiến đánh giá về nội dung và quy trình lập quy hoạch	6/ 2007	Phòng TNMT
	Mời các nhóm sử dụng đất (nông dân tham gia hoạt động canh tác, chăn nuôi, thủy sản, dịch vụ, thương mại, sản xuất)	Tham vấn	<ul style="list-style-type: none"> Phân phát phiếu điều tra để xác định và bổ sung các dữ liệu khác có liên quan đến những thay đổi sử dụng đất đã lập quy hoạch, các vấn đề môi trường... Thảo luận nhóm để hiểu sâu hơn về quy hoạch tương lai cho các đối tượng sử dụng đất, các hoạt động ưu tiên, mối quan tâm. 	7/ 2007	
	Tất cả các đối tượng quan tâm	Thông báo	Lập và phân phát tài liệu thông tin về QHSDD ở huyện Ninh Trích - tập trung vào những phát triển trong tương lai, tác động kinh tế và xã hội đối với người dân và các vấn đề môi trường có quan tâm.	9/ 2007	Sở TNMT/ Phòng TNMT
2. Xây dựng và trình bày các lựa chọn QHSDD	Tất cả các đối tượng quan tâm	Thông báo, tham vấn	<ul style="list-style-type: none"> Triển lãm tại UBND huyện: trình bày các giải pháp, các bài trình bày, buổi hỏi đáp (có thông tin trên các phương tiện thông tin đại chúng) 		
	Đối tượng sử dụng đất ở Phố Khắc	Tham vấn	<ul style="list-style-type: none"> Tổ chức hội thảo cho các trường thôn và các đoàn thể: làm thế nào để tham vấn người sử dụng đất và thu thập ý kiến về các giải pháp QHSDD 		
3. Thăm định, lựa chọn	Tất cả	Thông báo	Tổng hợp, tổ chức và phân tích các ý kiến đánh giá của các nhóm đối tượng. Công bố báo cáo về các ý kiến đánh giá của cộng đồng trên trang web.		Sở TNMT
4. Công khai QHSDD	Tất cả	Thông báo	Thông báo từ UBND Huyện và xã/ trên các phương tiện thông tin đại chúng QHSDD công bố trên website của Sở TNMT		

3.3 SỰ THAM GIA TRONG TOÀN BỘ QUÁ TRÌNH

Phần này hướng dẫn về các hoạt động tuyên truyền và tham vấn trong toàn bộ quy trình lập QHSDD lồng ghép.

I: Xác định bối cảnh và mục đích của QHSDD

Đảm bảo rằng thời gian và nguồn lực được phân bổ cho hoạt động tuyên truyền và tham vấn.

II: Khảo sát và thu thập các thông cơ bản cần thiết, phân tích xu hướng

Thông báo

Công chúng cần được thông báo rằng quá trình lập QHSDD chuẩn bị bắt đầu. Có thể thông báo trên báo chí địa phương, tại UBND và các nơi công cộng khác, bằng thư gửi các đại diện các đoàn thể xã hội và các đối tượng chính khác.

Thông báo nên bao gồm các thông tin về:

- Hoạt động dự kiến
- Sẽ thực thi quyết định gì
- Cơ quan chính quyền chịu trách nhiệm thực thi quyết định
- Quy trình, trong đó có ngày tháng và loại thông tin cần thiết
- Khi nào bắt đầu (ngày tháng)
- Cơ hội để cộng đồng tham gia
- Các ngày tháng quan trọng khác
- Có thêm thông tin tại cơ quan chính quyền nào
- Cơ quan chính quyền để gửi các ý kiến đánh giá và thắc mắc, thời gian cho hoạt động này (thời hạn chót để nhận các ý kiến đánh giá)

Vận động các phương tiện thông tin đại chúng

Trong giai đoạn này, cần vận động báo chí địa phương đưa thông báo về các hoạt động chính trong quá trình lập QHSDD có sự lồng ghép. Có thể tổ chức họp báo để thông tin cho các đại diện báo chí về các vấn đề chính, đồng thời cung cấp ý tưởng để tuyên truyền, khung thời gian cho quá trình và danh sách những người cần liên hệ.

Thu thập dữ liệu

Thu thập thông tin dự báo hướng phát triển tương lai trong vấn đề sử dụng đất và các vấn đề môi trường, định hướng thực hiện khảo sát các đối tượng sử dụng đất. TA chuẩn bị sẵn các ví dụ về các phiếu điều tra và hướng dẫn phỏng vấn.

Nếu thích hợp, thì có thể sử dụng phương pháp có sự tham gia như Phương pháp Đánh giá Nhanh có sự tham gia (PRA). Ví dụ:

- Khoanh vùng: các nhóm cộng đồng tham gia trong một khu vực địa lý có chung các nguồn lực, nơi sinh sống, khu vực nông nghiệp quan trọng, vùng văn hóa hoặc tôn giáo...
- Phân cấp: các phương pháp đơn giản để xác định tầm quan trọng khi nhận thức vấn đề, các vấn đề nông nghiệp, những mối quan tâm về môi trường...
- Đi bộ: tổ chức đi bộ với các đại diện cộng đồng thăm quan một số thắng cảnh có thể là một cách tốt để các nhà lập kế hoạch thu thập thêm kiến thức bản địa.
- Các nhóm mục tiêu: tổ chức thảo luận trong các nhóm nhỏ để thu thập thêm thông tin về các vấn đề cụ thể.

III: Đánh giá tiềm năng đất và xây dựng các phương án QHSDD

Khi xây dựng các phương án, cần mời đại diện các nhóm đối tượng tham gia. Phân tích cần tính đến thông tin và ý kiến đánh giá của các đối tượng khi khảo sát.

IV: Thẩm định và lựa chọn phương án tốt nhất

Lựa chọn phương án

Đây là một bước quan trọng, có một khả năng thực tế để cộng đồng tham gia vào quá trình lập QHSDD có sự lồng ghép. Sử dụng các tài liệu trình bày dễ hiểu và sơ đồ đơn giản để giải thích những thay đổi chính và những điểm mới trong QHSDD và những nghiên cứu về môi trường. Nông dân và những đối tượng có trình độ giáo dục thấp có thể hiểu được và so sánh các phương án.

Các phương án cần được đưa trên báo chí địa phương và trưng bày tại trụ ở UBND và những nơi công cộng. Cũng có thể chuẩn bị và phân phát tờ rơi thông tin cho các nhóm đối tượng có quan tâm.

Với sự hỗ trợ của các tổ chức xã hội và các trưởng thôn, có một khả năng cho những người có quan tâm nghiên cứu sâu thêm về các giải pháp. Các nhóm này cần được cung cấp các tài liệu có liên quan. Cũng có thể tìm được tài liệu chính trên Internet, qua trang thông tin điện tử của Sở TNMT.

Tổ chức các cuộc họp tham vấn ở cấp xã/ huyện/ tỉnh để thu thập các ý kiến đánh giá về các giải pháp. Có hòm thư góp ý tại trụ sở UBND.

Đánh giá về dự thảo QHSDD

Yêu cầu của QHSDD cấp xã là phải được giới thiệu tới "mọi nhóm dân cư đô thị, thôn, bản, đồng thời công bố tại các trụ sở UBND". Trong QHSDD lồng ghép của Chương trình SEMLA, công việc này cũng được áp dụng cho cấp huyện.

Một cách giới thiệu dự thảo QHSDD là tổ chức cuộc họp đầu tiên với các lãnh đạo địa phương (xã, thôn, các hiệp hội) để giải thích các vấn đề về QHSDD. Các lãnh đạo địa phương khi đó sẽ có trách nhiệm thông báo cho dân chúng địa phương mình và thu thập ý kiến đánh giá. Công chúng cần được thông báo và giáo dục để kiểm tra đề án QHSDD nhằm đảm bảo rằng đề án đó là hoàn chỉnh, có mục đích và đúng đắn.

Đại diện Sở TNMT và các cấp chính quyền cấp dưới có thể tới thăm các xã hoặc các khu vực cộng đồng bị ảnh hưởng để tổ chức các buổi hỏi đáp, thu thập những vấn đề quan tâm của người dân. Phải ghi chép lại những buổi họp như vậy, trong đó các vấn đề chính cần được báo cáo bằng văn bản.

Hạn chế về thời gian theo quy định để thu thập ý kiến đánh giá của người dân trong 30 ngày.

Các nhóm đối tượng có quan tâm đặc biệt

Trong một số trường hợp, có thể tổ chức các cuộc họp với các đối tượng chính đặc biệt bị ảnh hưởng bởi QHSDD. Ví dụ, có thể là các nhóm cộng đồng bị ảnh hưởng bởi hoạt động đầu tư (công nghiệp, phát triển cơ sở hạ tầng) và tái định cư, hoặc đầu tư vào lĩnh vực tư nhân.

V: Công bố QHSDD

QHSDD cuối cùng sẽ được công bố trên các phương tiện thông tin đại chúng và tại trụ sở UBND cấp tỉnh, huyện, xã. Trong thời gian 1-2 tháng, bản đồ và bản tóm tắt cần được trưng bày tại UBND cấp có liên quan. Có thể chuẩn bị một trang rời và phân phát cho các lãnh đạo địa phương, các đoàn thể, các nhà đầu tư trong lĩnh vực tư nhân và các đối tượng khác.

QHSDD và các tài liệu có liên quan đã sẵn sàng để bất kỳ ai muốn xem hay góp ý. Có thể cung cấp bản sao nếu có yêu cầu.

3.4 TẬP HỢP CÁC Ý KIẾN CỦA ĐỐI TƯỢNG THAM GIA

Các dữ liệu thu thập được trong quá trình tham vấn cần được ghi chép cẩn thận. Gồm có:

- Giữ các biên bản và những ghi chép tại các cuộc họp, hội thảo, phỏng vấn... trong đó gồm có thông tin về một số đối tượng tham gia.
- Tập hợp các ý kiến đánh giá bằng văn bản
- Lưu giữ các bài viết trên báo chí về quá trình lập QHSDD lồng ghép

Tài liệu này cần được tóm lược trong báo cáo và khi công bố QHSDD.

Những vấn đề quan tâm và các ý kiến góp ý tại các buổi tham vấn cộng đồng cần được xem xét khi quyết định về phương án QHSDD cuối cùng. Các nhà lập kế hoạch và ra quyết định cần xem xét cân bằng các yếu tố khác nhau. Lợi ích của một nhóm đối tượng này có thể là điểm bất lợi đối với nhóm đối tượng khác. Sẽ luôn có những mong muốn và yêu cầu không được phản ánh trong quy hoạch cuối cùng. Điều quan trọng là tất cả các đối tượng tham gia có thể tin tưởng rằng những ý kiến góp ý của họ được tính đến và cân nhắc. Nếu trong giai đoạn này có thể xác định được một sự xung đột tiềm tàng thì các cấp có thẩm quyền cần thận trọng khi đưa ra lời giải thích quyết định đó được thực thi ra sao và lý do đằng sau sự lựa chọn cuối cùng.